

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 12

**Rivne
2020**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ**

**ІСТОРИЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 12

**м. Рівне
2020**

УДК 788 : 008(063)

I-90

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації *серія KB № 19865-9665 P***Збірник наукових праць видається з 2006 року.***Друкуються за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 3 від 28 травня 2020 р.)***Редакційна колегія:****Цюлюпа С.Д.**, заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **голова редакційної колегії;****Палаженко О.П.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар;****Карпак А.Я.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;**Качмарчик В.П.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Рада Славінська**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Стоян Караіванов**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Пьотр Лято**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Краків, Польща;**Кшиштоф Камінський**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Лодзь, Польща;**Скороходов В.П.**, доктор культурології, професор, м. Мінськ, Республіка Білорусь;**Леонов В.А.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Ростов-на-Дону, РФ;**Круль П.Ф.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;**Сверлюк Я.В.**, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Вовк Р.А.**, кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Громченко В.В.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Дніпро;**Кушнірук О.П.**, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник НАН України, м. Київ;**Гишка І.С.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Львів;**Овчар О.П.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Харків;**Цюлюпа Н.Л.** кандидат педагогічних наук, доцент, м. Рівне;**Яковчук Н.Д.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Київ;**Яковчук О.М.**, заслужений діяч мистецтв України, професор, м. Київ.**Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя.** Збірник наукових праць. Випуск 12 / Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2020. – 182 с.

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на музичних інструментах.

Подана проблематика, наукові статті містять корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких закладів вищої освіти і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 788 : 008 (063)

**Збірник індексується в міжнародних науково-метричних базах
Google Scholar та Academic Resource Index Research Bib.***За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.**Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

З М І С Т

Історія духового музично-виконавського мистецтва

Вовк Р.А. Тростина кларнета (підточування та обігрування)	7
Кушнірук О.П. Роль групи духових інструментів у смислоутворенні форми інструментальних концертів О. Яковчука	15
Овчар О.П. Життєпис і творчий портрет В.О. Богданова – фундатора духової музичної історії України	20
Леонов В.А. Музыкальный слух и сольфеджио	26
Круль П.Ф. Національна музична регіоналістика: інструментознавчий аспект	30
Цюлюпа С.Д. Стан та перспективи розвитку духової музики на Рівненщині	32
Гишка І.С. Алгоритм формування теситурної зони відносного комфорту трубача сьогодні	45
Piotr Lato. Aspects of musical technique and interpretation in Mieczysław Weinberg's Sonata for clarinet and piano op. 28 and Concerto for clarinet and string orchestra op. 104	51
Слупський В.В. Твори Й. Пецеля для ансамблю мідних духових інструментів у контексті німецької традиції XVII ст.	55
Старко В.Г. До річниці вшанування пам'яті В.М. Апатського – відомого вченого, митця, очільника української фаготової школи	60
Закопець Л.М. Історичні аспекти становлення Львівської гобойової школи в контексті мистецьких традицій Європи	64
Гундер П.М., Курілець Я.Б. Циклова комісія "Духові та ударні інструменти" Івано-Франківського музичного училища імені Д. Січинського та їх творчі кроки	68
Віятник М.Ф. Історія становлення, розвитку та творчої діяльності Тернопільського муніципального духового оркестру "Оркестра Волі" (до 30-річчя створення колективу)	79
Зіза О.О. Реалізація компетентнісного підходу до формування мисленнєвої діяльності підлітків у процесі музичного навчання	83
Сіончук О.В. Використання виконавських традицій духових оркестрів у розвитку джазового мистецтва	86
Жуковський А.Я. Становлення та функціонування класу кларнета у Рівненській дитячій музичній школі №1 імені М. В. Лисенка	90
Димченко С.С., Димченко К.С. Відділ духових та ударних інструментів Рівненської ДМШ № 2: історія та сучасність	93
Кирилишен Г.В. Історична хроніка духової інструментальної музики на Тульчинщині XVIII – поч. XXI століть	97

Гайдабура О.Д. Джазово-академічний напрямок естрадно-інструментального жанру	102
Поліщук І.П. Педагогічна концепція виконавської школи гри на трубі Григорія Белінського	105
Маругіна О.О. Значущість реконструкцій моделей поперечної флейти у Німеччині XVIII–XIX століть.....	108
Даюк Ж.Ю., Висоцький Е.В. Культурно-просвітницька діяльність відділу духових та ударних інструментів Терехівського коледжу культури і мистецтв	113
<i>Педагогіка та методика духового музичного мистецтва</i>	
Карпак А.Я. Флейтове мистецтво та методичні школи.....	117
Скороходов В.П. Смысловые и содержательные особенности исполнения каденций времен барокко и венского классицизма	123
Громченко В.В. Індивідуально-практична своєрідність предмета "Методика викладання фахових дисциплін та педагогічний репертуар"	127
Горбаль Я.М. Педагогічна діяльність Миколи Колесси в контексті становлення львівської диригентської школи.....	130
Концевич О.Ю. Виконавство на трубі у сучасній парадигмі фахової методики.....	134
Цюлюпа Н.Л., Кісюк В.П. Інтонаційність військової музики, як акустичний феномен	141
Палаженко О.П., Стеліга І.М. Специфіка музично-педагогічної діяльності керівника ансамблевого колективу	145
Коробейников В.О. Специфіка формування музичного смаку у дітей молодшого шкільного віку на уроках музики	148
Пастушок Т.В. Педагогічні умови формування комунікативних здібностей майбутнього керівника оркестрового колективу	151
Марценюк Г.П. Проблеми функціонального камерного ансамблю тромбонів	154
Голобородов Д.Ю. Використання індивідуального підходу в молодших інструментальних класах початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.....	161
Відомості про авторів	167
Презентація сучасних наукових, навчально-методичних та нотних видань духовиками України та зарубіжжя	170

3. Военная музыка. Сб., М., 1968, – 678 с.
4. Горенко Л.І. Військова музика Лівобережної України другої половини XVII-XVIII ст. в особах та постатях // Духовність і художньо-естетична культура: Зб. наук. праць. – К.: НДІ "Проблеми людини", 2000. – Т. 17. – С. 502-508.
5. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года. В 2 т./ Т.Н. Ливанова. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Музыка, 1983. – Т.1. по XVIII век. – 503 с.
6. Медушевский В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки. – М.: Музыка, 1976. – 238 с.
7. Москаленко В. – Інтонація, музика, слово // Науковий вісник НМАУ. – Вип. 27. – Київ, 2003. – с. 12-19.
8. Побережная Г., Музыкальные крылья судьбы. Кн.9 / Г.И Побережная: ДИА, 2010.-120.
9. Фігурний Ю.С. Историчні витоки військової культури українського козацтва // Національна ментальність і духовно-політичні проблеми формування Збройних Сил України. – К.: КВГІ, 1997. – С. 164-175.
10. Холопова В. О прототипах функций музыкальной формы.- В кн.; Проблемы музыкальной науки. М., 1979, с. 4-22.
11. Шеффер Т.В. Музыка в поміщицькій садибі. Військові оркестри // Історія української музики. – В 6 т. – К.: Наук. думка, Т. 1, 1989. – С. 343-352.
12. Энциклопедия символов, знаков, эмблем / Сост. В. Андреева и др. М., 1999.

УДК 78.015(091)

ORCID 0000-0002-6992-8929

*Палаженко О.П.,
Стеліга І.М.,
м. Рівне*

СПЕЦИФІКА МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА АНСАМБЛЕВОГО КОЛЕКТИВУ

Анотація. У статті розглядається аматорський духовий ансамблевий колектив, який засобами мистецтва виховує самих же учасників, надає їм широкі можливості для реалізації творчих планів. Такий колектив виховує естетичні смаки в самих учасників. Тому основою особливостю керівника ансамблевого колективу є його психолого-педагогічна підготовка. Вона потрібна і керівникові професійного колективу, але для того, хто працює з аматорським ансамблем, має більш важливе значення. В цьому разі керівник виступає, передусім педагогом, який вводить учасників у складний світ художнього мистецтва, допомагає оволодіти виконавськими навиками. Його мета – залучити дітей до мистецтва через їхню безпосередню участь у духовому ансамблевому колективі. У нашому дослідженні специфічні особливості діяльності майбутнього керівника, які є важливим елементом його готовності до керування ансамблем, розглядатимуться у відповідних структурних аспектах.

Ключові слова: ансамбль, колектив, мистецтво, керівник.

Annotation. The article examines the amateur brass ensemble, which educates the participants by means of art and gives them ample opportunity to realize their creative plans. Such a team brings the aesthetic tastes of the participants themselves. Therefore, the main feature of the head of the ensemble is his psychological and pedagogical training. It is also needed by the head of a professional team, but it is more important for someone who works with an amateur ensemble. In this case, the leader acts primarily as a teacher, who introduces participants to the complex world of art, helps to master the performing skills. Its purpose is to involve children in the arts through their direct participation in the spiritual ensemble. In our study, the specific features of the future leader's activity, which is an important element of his or her willingness to manage the ensemble, will be considered in the relevant structural aspects.

Key words: ensemble, collective, art, leader.

Серед багатьох існуючих професій особливе місце як за кількістю, так і за змістом займають ті, що пов'язані з педагогічною діяльністю, оскільки об'єктом цього виду діяльності є людина, її внутрішній світ, психіка, інтелект, мислення. Ці професії сприяють формуванню всебічно розвиненої, гармонійної особистості, інтелектуального потенціалу нації.

Не винятком щодо цього є і професія керівника духового ансамблевого колективу. Специфіка його діяльності вимагає теоретичного вивчення й осмислення виконавства на духових інструментах, постійного аналізу вимог до учасників із урахуванням вікового сприйняття та взаємодії. Проблема інструментального музикування завжди породжує широке коло різноманітних питань, пов'язаних із професійно-педагогічною підготовкою студентів, що розширює наші уявлення про нові ефективні

форми роботи з учнями, які вимагають нового бачення засобів та підходів до залучення їх до самостійної творчої діяльності.

Автори наукових досліджень (О. Каргін, І. Маринін, С. Мальков, Є. Смирнова, М. Соколовський, В. Подкопаєв, В. Соловійов, Ф. Соломонік, В. Чабанний та інші) присвячених аналізу професійної діяльності керівників аматорських колективів, таку діяльність розглядають як сукупність організаційних, навчально-виховних та художньо-творчих завдань. Усі вони перебувають у тісному взаємозв'язку, однак кожен із компонентів багатогранного процесу навчання (організаційний, навчальний, виховний, репетиційний, концертний та ін.) має певну специфіку, хоча на практиці вони реалізуються одночасно.

У працях О. Абдуліної, Н. Волошиної, Л. Блінової, Л. Кікнадзе та С. Киссельгофа наголошується на необхідності посилення практичної спрямованості навчання студентів. На думку авторів все це позитивно позначиться на їхній подальшій професійній діяльності.

Як відомо, значна кількість літератури присвячена саме підготовці професійних музикантів, диригентів, методиці роботи з професійними колективами. На жаль, це не стосується керівників духових ансамблевих колективів. Тому **метою** нашої публікації є виявлення особливості підготовки керівника такого колективу, спираючись на відомі традиції, поняття, установки в галузі професійної творчості.

Аматорський духовий ансамблевий колектив засобами мистецтва виховує самих же учасників, надає їм широкі можливості для реалізації творчих планів. Такий колектив має виховувати естетичні смаки в самих учасників. Тому основою особливістю керівника ансамблевого колективу є його психолого-педагогічна підготовка. Вона потрібна і керівникові професійного колективу, але для того, хто працює з аматорським ансамблем, має більш важливе значення. В цьому разі керівник виступає, передусім педагогом, який вводить учасників у складний світ художнього мистецтва, допомагає оволодіти виконавськими навиками. Його мета – залучити дітей до мистецтва через їхню безпосередню участь у духовому ансамблевому колективі.

Пошуки оптимального варіанта характеристики готовності студента, який відповідав би всім критеріям професійної діяльності, вимагають значних зусиль, що зумовлено із специфікою його майбутньої роботи як керівника духового ансамблевого колективу. Проте ця актуальна проблема ще не знайшла свого комплексного відображення в наукових дослідженнях. Лише в деяких працях спостерігаються спроби висвітлити її окремі сторони.

Так, у праці В. Подкопаєв узагальнено теоретичні погляди, що розкривають соціально-педагогічні функції духової музики [7]. О. Ніжинський, звертається до проблем розвитку професійних якостей керівника, розглядає принципи формування репертуару [64].

Проблема підготовки студентів вищих мистецьких навчальних закладів до майбутньої творчої діяльності є однією з найактуальніших в наш час. А. Хачатурян після тривалих досліджень дійшла висновку, що для того, аби молодий спеціаліст відповідав вимогам обраної професії, в його навчанні важливе місце повинна посідати загальнопедагогічна підготовка, яка включає в себе: педагогічну спрямованість мислення; готовність до творчого вирішення педагогічних завдань; культуру спілкування [9].

Аналіз цих та інших наукових праць, присвячених дослідженню різних аспектів професійно-педагогічної підготовки та практичний досвід роботи з духовим ансамблевим колективом, дають нам змогу сформулювати власне розуміння назрілих проблем та глибше розкрити специфічні особливості педагогічної діяльності керівника творчого колективу.

Керування таким ансамблем вимагає від студентів – майбутніх керівників широкопрофільної підготовки, яка охоплює:

- знання методики гри на духових інструментах;
- знання історії музики;
- знання та уміння диригування;
- володіння принципами початкового навчання гри на духових інструментах.

У нашому дослідженні специфічні особливості діяльності майбутнього керівника, які є важливим елементом його готовності до керування ансамблем, розглядатимуться у відповідних структурних аспектах, а саме:

- діяльність духового ансамблевого колективу відбувається у вільний від занять час;
- творчий колектив створюється на засадах добровільності та зацікавленості, в основі яких лежить особисте бажання учасників, що породжує певну специфіку відносин із колективом;
- у музичному колективі беруть участь музиканти з різними здібностями, різним рівнем підготовки та різного віку. Тому керівник у своїй педагогічній діяльності має враховувати особливості різних категорій учасників, уміти знайти підхід до них та ефективні форми спілкування з ними;

- студент повинен усвідомлювати, що творчій діяльності аматорського колективу притаманні певні специфічні форми впливу на емоційну сферу учасників завдяки засобам розучуваного репертуару, що створює сприятливі умови для формування їх естетичного смаку;

- специфічною рисою педагогічної діяльності в аматорському ансамблі є вільний вибір методики навчання учасників і організації музично-навчального процесу. Це пов'язано з тим, що в практиці аматорської творчості відсутні офіційно закріплені програми навчання учасників. Тому надзвичайно важливим питанням є вибір методу навчання, оскільки від цього залежить темп і якість оволодіння виконавськими навичками, за допомогою яких учасники зможуть реалізувати свої творчі здібності.

Вітчизняні психолого-педагогічні дослідження виділяють такі структурні компоненти педагогічної діяльності: гностичний, або дослідницький – один із провідних у професійній діяльності педагога, оскільки він веде постійний пошук необхідної інформації і аналізує як власний, так і передовий досвід навчально-виховної роботи; конструктивний включає планування педагогічної діяльності та прогнозування її результатів; організаторський полягає у підпорядкуванні всіх видів навчально-виховного процесу основному організатору-керівнику; комунікативний компонент охоплює процес встановлення контактів педагога з учнями, колегами батьками.

Ці структурні компоненти притаманні й керівникові ансамблевого колективу, як одні із специфічних особливостей професійно-педагогічної діяльності, що знаходить підтвердження у ряді праць. Зокрема, за Л. Русановою, структура діяльності керівника аматорського художнього колективу, спрямована на дослідження виховних цілей, яка включає шість компонентів діяльності: проєктуючий, конструктивний, комунікативний, організаторський, гностичний (аналітичний), гностичний (узагальнюючий) [8].

Спираючись на досягнення сучасної психолого-педагогічної науки, можна визначити професійно-педагогічні знання та уміння студента, які формують його готовність до керування духовними ансамблевими колективами.

Сучасна методика керування аматорським колективом пропонує різноманітні форми виховання естетичних смаків. До основних форм відносяться: прослуховування музики, ознайомлення з творчістю видатних композиторів і музикантів, стилем написання їхніх творів. Така робота охоплює увесь колектив і відбувається під час занять. Тематика занять може бути найрізноманітнішою – від творчості окремих композиторів до проблем музичного мистецтва;

- уміння знаходити ефективні форми і методи навчання учасників основ виконавської майстерності. Керівникові творчого колективу здебільшого доводиться розпочинати свою роботу із формування в учасників елементарних навичок виконавської діяльності (постановка дихання, музична грамота, звуковидобування). Отже, дуже важливою проблемою для нашого дослідження є методична підготовка студента. Вона полягає в умінні докладно проаналізувати виконавську підготовку не тільки всього колективу, а й кожного учасника. На основі цього аналізу керівник має визначити ефективні методи дальшого вдосконалення виконавської підготовки учасників.

- уміння забезпечити власний професійний і моральний престиж (авторитет). Авторитет керівника сприяє проведенню цілеспрямованої навчально-виховної діяльності.

Професійний аспект полягає в досконалому знанні питань, пов'язаних із володінням інструментом, знанням теорії музики, розвитком музичного слуху. Компетентність керівника включає у себе й глибокі методичні знання (володіння сучасними методами навчання, уміння правильно, з урахуванням індивідуальних особливостей, розвивати виконавські навички в учасників). У музичному колективі підвищенню авторитету керівника сприяє урахування ним специфічних особливостей роботи з дітьми та виявлення педагогічного такту.

Моральний аспект виражається у володінні керівником формальним правом керівництва, що характеризується його здатністю до лідерства. Поєднання лідерства і керівництва дає керівникові не тільки формальні, а й моральні права на керування художнім колективом [5].

Моральні права та авторитет ґрунтуються на великій повазі учасників до керівника, його морально-етичних і професійно-ділових якостях. У творчому колективі моральний авторитет є організуючим фактором, концентруючи в собі усі достоїнства керівника.

У загальній структурі здібностей студента – майбутнього керівника аматорського колективу – важливе місце посідає здатність до спілкування, налагодження тісних стосунків із учасниками ансамблю на що справедливо вказував А. Каргін [4]. Ці особливості становлять одну з характерних рис, які потрібно враховувати в підготовці студентів до виконання професійних обов'язків. Студенти, які не наділені комунікативними якостями і які не розвивають їх у процесі своєї майбутньої діяльності, як правило, постійно зустрічаються з труднощами при налагодженні необхідних контактів з учасниками оркестру та іншими людьми, що негативно позначається на результатах їхньої праці.

Аксіомою для студента – майбутнього керівника – є природні та технічні можливості музикантів. Тому не треба перевантажувати їх зайвими репетиціями, вимагати від них неможливого. За таких обставин учасники нерідко втрачають інтерес до музикування. Потрібно так спланувати репетиційний час, щоб кожне заняття стимулювало прагнення до спільної праці, зумовлювало бажання проникати в глибинні пласти музичної творчості.

Отже, тільки знання специфічних особливостей музично-педагогічної діяльності дає можливість визначити умови вдосконалення підготовки студентів до керування духовими ансамблевими колективами. Здобуті у вузі культури вміння і навички забезпечать впровадження нових форм і методів роботи в ролі керівника ансамблю духових інструментів. Це, в свою чергу, сприятиме підвищенню естетичного і художнього рівня колективу.

Література

1. Апатский В. Н. История духового музыкально-исполнительского искусства / В. Н. Апатский. – К. : ТОВ "Задруга", 2010. – 320 с.
2. Апатский В. Н. История духового музыкально-исполнительского искусства. Книга II. / В. Н. Апатский. – К. : ТОВ "Задруга", 2012. – 408 с.
3. Апатский В. Н. Основы теории и методики музыкально-исполнительского искусства: Учеб. пособие / В. Н. Апатский. – К. : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2006. – 432 с.
4. Ержемский Г.Л. Психология дирижирования: некоторые вопросы исполнительства и творческого взаимодействия дирижера с музыкальным коллективом / Г.Л.Ержемский. – М. : Музыка, 1988. – 80 с.
5. Каргин А.С. Воспитательная работа в самодеятельном художественном коллективе / А.С.Каргин. – М. : Просвещение, 1984. – 224 с.
6. Неженский О.М. Детский духовой оркестр / О. М. Неженский. – М. : Музыка, 1989. – 128 с.
7. Подкопаев В.П. Педагогические условия совершенствования руководства детскими духовыми оркестрами : Автореф... канд. пед. наук / В.П.Подкопаев. – Л., 1989. – 16 с.
8. Русанова Л.П. Целенаправленность в деятельности руководителя и участников самодеятельного художественного коллектива : Дис.... канд.пед.наук / Л.П.Русанова. – Л., 1984. – 190 с.
9. Хачатурян А.П. Вероятные ситуации: Проблемы и решения / А.П.Хачатурян. – Л. : ЛГИК, 1987. – С. 5.

УДК 377.091.32

ORCID 0000-0002-4964-2122

*Коробейников В.О.,
с. Словечне, Житомирська обл.*

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОГО СМАКУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ МУЗИКИ

Анотація. У статті досліджується процес формування музичного смаку у дітей молодшого шкільного віку на уроках музики, подаються рівні розвитку музичного смаку (високий, середній, низький). Високий – адекватне, естетично-активне досягнення "пікового становлення" в музиці, єдність емоційна і інтелектуальна; точне змістовне висловлення дитиною про сприйняті музичні образи; прагнення сприймати світ музичних образів через взаємозв'язок зі своїм світом; середній – досягнення "пікового" полягання в музиці і розуміння музичних образів має не завжди адекватний характер; усвідомлено сприймаються прості, статичні, однозначні музичні образи; прагнення і готовність сприймати світ музичних образів і свій емоційний світ; низький – відсутній інтерес до сприйняття музичного образу; сприйняття і розуміння музичних образів неадекватне, цілісне, нерозчленоване.

Ключові слова: музичний смак, знання, уміння, сприйняття, музичний образ.

Annotation. In the article is researched process of forming of musical taste for the children of midchildhood on the lessons of music, the levels of development of musical taste are given (high, middle, low). High is an adequate, aesthetically active achievement of "peak formation" in music, the unity of emotional and intellectual; accurate, meaningful statement by the child of perceived musical images; the desire to perceive the world of musical images through interconnectedness with their world; ability to analyze, compare musical images, establish cause-effect relationships between means of musical expression and emotional content of music; the ability to evaluate the process itself and the result of the perception of musical images, the ability to imagine, identify with a musical composition; the average – the achievement of the "peak" reliance on music and the understanding of musical images is not always adequate; consciously perceived simple, static, unambiguous musical images; desire and willingness to perceive the world of musical images and their emotional world; low – there is no interest in perceiving the musical image; perception and understanding of musical images inadequate, holistic, undivided.

Keywords: musical taste, knowledge, ability, perception, musical appearance.